

تحقیقات و آموزش کشاورزی از آقای دکتر مصباح به دلیل فعالیتهای برجسته تحقیقاتی وی بین سالهای ۸۳-۸۱ از قبیل ارائه ۱۲ فقره مقاله علمی تحقیقی در مجلات معتبر داخلی و خارجی و ۲۲ فقره مقالات ارائه شده در کنفرانسهای داخلی، نگارش پنج فقره گزارش نهایی از طرحهای اصلاحی پایان یافته، ترجمه کتاب گیاهان تراریخته و اصلاح و معرفی ارقام تجاری چغندر قند منوزم هیبرید به عنوان پژوهشگر نمونه در سطح ملی قدردانی به عمل آمد.

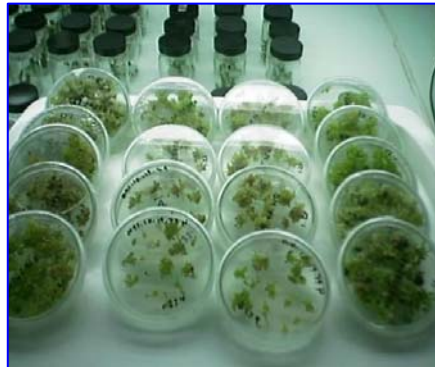
➤ مؤسسه تحقیقات، اصلاح و تهیه بذر چغندر قند بطور فعال در هفته پژوهش آذرماه سال جاری شرکت نمود. به منظور بزرگداشت

هفته پژوهش و ارج نهادن به فعالیتهای تحقیقاتی همکاران و معرفی دست آوردهای پژوهشی برنامههای متنوعی در طول این هفته به مورد اجرا گذاشته شد. مصاحبه ریاست مؤسسه با خبرگزاری ایانا، شرکت در نمایشگاه هفته پژوهش در محل نمایشگاههای دائمی و بین المللی تهران، برگزاری سخنرانیهای علمی و فنی از آخرین یافتههای تحقیقاتی، چاپ شماره ویژه خبرنامه چغندر قند و بازدید علاقمندان از بخشهای مختلف مؤسسه از جمله برنامههای بزرگداشت هفته پژوهش بود.

➤ گردهمایی سالیانه برنامه ریزی تحقیقات چغندر قند از روز یکشنبه مورخ ۸۴/۸/۲۹ به مدت دو روز برگزار شد. در این گردهمایی تعداد ۱۴۲ نفر اعضای هیئت علمی و کارشناسان بخشهای تحقیقاتی چغندر قند، نمایندگان دفتر اقتصاد، سازمانهای جهاد کشاورزی، معاونت ترویج و نظامهای

بذر چغندر قند برای اولین بار موفق به تولید لاینهای سلولی هاپلوئید چغندر قند شدند.

محققان آزمایشگاه کشت بافت مؤسسه تحقیقات چغندر قند در اجرای طرحهای تحقیقاتی ایجاد هاپلوئید یوئید یواسیون چغندر قند موفق به تولید لاینهای سلولهای هاپلوئید از کشت تخمک بارور شده در شرایط این ویترو شدند. لاینهای سلول هاپلوئید بدست آمده از سال ۱۳۷۶ تاکنون کل ظرفیت جنین زایی خود را حفظ نمودند. این لاینها در تولید ریز جوانه، جنین سماتیکی، امتزاج پروتوپلاست و نیز انتقال ژن، قابل بهره برداری می باشند و با اجرای تیمار کلشی سین در شرایط درون شیشه به سطح دوبرابر پلوئیدی ارتقاء می یابند. لازم به ذکر است گزارش این تحقیق توسط مجری مسئول طرح خانم مهندس نسرين ياورى در خبرنامه سازمان FAO (شماره ۱۶۰ مورخ ۱۰ اکتبر ۲۰۰۵) نیز به چاپ رسیده است.

➤ آقای دکتر محمود مصباح، رئیس مؤسسه

تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند بعنوان پژوهشگر نمونه معرفی شدند. همه ساله طی مراسم

پژوهش، ضمن معرفی پژوهشگران نمونه از فعالیتهای تحقیقاتی آنها تجلیل به عمل می آید. در سال جاری نیز، با پرپایی این مراسم در سالن اجتماعات مؤسسه تحقیقاتی علوم دامی، با حضور معاونت وزیر و ریاست سازمان

سر مقاله

مقدمه ای بر طرح جامع شکر (۴)

در ادامه پروژه آموزش، ترویج و نیروی انسانی اینک به طور مختصر به زیر پروژه ترویج که یکی از ارکان مهم طرح جامع شکر است می پردازیم.

زیر پروژه ترویج (۱)

بیش از یکصد هزار بهره بردار در زراعت چغندر قند مشغول فعالیت می باشند که از نظر سطح دانش فنی و کسب مهارتهای لازم در سطوح متفاوتی قرار دارند. عدم هماهنگی بخش اجرایی کارخانه های قند با مدیریت ترویج جهاد کشاورزی در امر آموزش زارعین، کم بودن برنامه های آموزشی ترویجی نسبت به تعداد بهره برداران و عدم نظارت بر کمیت و کیفیت آنها، پایین بودن اعتبارات تخصیصی جهت آموزش بهره برداران، کوچک بودن نسبی واحدهای بهره برداری و پراکندگی مزارع چغندر قند، عدم شرکت مروجین در برنامه های آموزشی - ترویجی به علت مشغله کاری، کمبود لوازم و مواد آموزشی از قبیل نشریات و اطلاعیه های ترویجی، فیلم، اسلاید و غیره، عدم هماهنگی تحقیقات و ترویج در امر انتقال یافته های تحقیقاتی چغندر قند، بالا بودن میانگین سنی بهره برداران، خرده پا بودن بهره برداران و تولید کنندگان محصول، آگاهی نداشتن مولدین از یافته های علمی جهان و عدم اطلاع رسانی علمی و فنی به آنان، پایین بودن سطح سواد بیشتر کشاورزان و عدم استفاده مناسب از خدمات آموزشی و ترویجی، پایین بودن میزان درآمد و سطح زندگی در مناطق روستایی، ناهمگن بودن بهره برداران از نظر میزان پذیرش برنامه های ترویجی و کمبود وسیله نقلیه از معضلات موجود در ترویج این محصول است.

اخبار مؤسسه

➤ محققان مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه

افزایش نشان می دهد. مقدار چغندر مصرفی نیز نسبت به سال گذشته یک و نیم درصد افزایش داشته است (۳۸۰۶۱۹۵ تن در سال ۸۴ و ۳۷۵۱۵۵۲ تن در سال ۸۳). میانگین عیار (درصد قند) در سال جاری نسبت به دوره مشابه در سال گذشته اختلاف چندانی ندارد (۱۷/۳۶٪ در سال جاری و ۱۷/۴۰٪ در سال گذشته). ضمناً میانگین درجه خلوص شربت خام ۸۶/۷٪ (بین ۸۴/۹ و ۸۸/۱ درصد) می باشد. (به نقل از بخش تحقیقات تکنولوژی چغندر قند)

گزارش تولید بذر چغندر قند

در سال زراعی ۸۵-۸۴ از تاریخ ۸۴/۶/۱ تا تاریخ ۸۴/۱۰/۱۳ در مجموع ۶۳,۰۰۴ یونیت بذر منوژرم و ۴۸۰,۰۰۰ کیلوگرم بذر مولتی ژرم بر اساس درخواست کارخانه های قند

کشور در حال تحویل است. بذور منوژرم توزیع شده که در ایستگاه کمال آباد کرج فرآوری و بسته بندی می گردند شامل ارقام نرمال رسول، شیرین، ۷۱۱۲ و ۴۳۶ و ارقام متحمل و مقاوم شامل زرقان و ریزوفونت می باشد. ارقام توزیع شده مولتی ژرم که در اردبیل فرآوری و بسته بندی می شوند نیز شامل ۷۲۳۳، BR1، H5505، IC1، پلی راو، PP22 و PP8 است. لازم به ذکر است که کلیه بذور بعد از فرآوری و ضدعفونی توسط مؤسسه ثبت، کنترل و گواهی بذر مورد تست قوه نامیه قرار گرفته و پس از دریافت تأیید استاندارد کیفیت بذر، بسته بندی و عرضه می گردند. (به نقل از معاونت مالی و اداری مؤسسه)

تهیه ارقام چغندر قند هیبرید منوژرم و مولتی ژرم مقاوم به بولتینگ برای کشت پاییزه در منطقه خوزستان

هدف اصلی این پروژه است. در این پروژه زمینه های به نژادی بولتینگ از سال ۱۳۷۳ در قالب سه طرح شروع شد و هدف آن کاهش مدت زمان پرورش به نژادی و تهیه تیپ های مختلف ارقام چغندر قند بود. برای دستیابی به یک رقم هیبرید منوژرم در چغندر قند تهیه لاین های نرعیتم (CMS) دیپلوئید به عنوان پایه مادری و تهیه لاین های دیپلوئیدیا تتراپلوئید به عنوان پایه پدری از اهمیت ویژه ای برخوردار است. لذا در این پروژه لاین های نرعیتم زیادی تهیه شد که از میان آنها چهار لاین به اسامی ۷۱۱۲، ۲۶۱، ۲۳۱ و ۴۵۲ که در تهیه ترکیبات سینگل کراس در سال ۷۶ بهترین عملکرد را داشتند، انتخاب شدند. همچنین با اجرای طرح های تحقیقاتی این پروژه بهترین دیپلوئیدهای گرده افشان به نام های ۱۹۱، ۱۸۱، ۲۰۶ و ۲۰۱ بدست آمد.

دست آوردهای مهم این پروژه در شماره آینده ذکر خواهد شد.

وضعیت تولید چغندر قند و عملکرد کارخانه های قند و شکر کشور لغایت دهه سوم آذرماه ۸۴

طبق اطلاعات واصله، میزان چغندر قند تحویلی به کارخانه های قند و شکر کشور تادهه سوم آذر ماه ۱۳۸۴ مقدار ۴۷۳۲۰۹۱ تن بوده است که در مقایسه با دوره مشابه در سال قبل (۸۳) حدود یازده درصد

بهره برداری وزارت جهاد کشاورزی، مؤسسات تحقیقاتی، کشاورزان پیشرو چغندر کار، انجمن صنفی کارخانه های قند و شکر ایران، شرکتهای تحقیقاتی کارخانه های قند، سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی، دانشگاهها، تحقیقات نیشکر و خبرگزاریها حضور داشتند. برنامه افتتاحیه گردهمایی به ترتیب به سخنرانی آقای دکتر مصباح ریاست مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند، آقای دکتر طالقانی معاونت پژوهشی، آقای دکتر خلغانی معاونت محترم وزیر و ریاست سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی، آقای مهندس

شیخی مدیرکل محترم دفتر نباتات صنعتی وزارت جهاد کشاورزی و آقای دکتر بازرگان معاونت محترم پژوهشی مؤسسه تحقیقات خاک و آب اختصاص داشت. در طی این گردهمایی در مجموع ۷۲ طرح تحقیقاتی مورد بررسی و داوری قرار گرفت که شامل موضوعاتی از قبیل به نژادی اصلاح چغندر قند در شرایط بدون تنش و تنشهای زیستی و غیرزیستی، بیوتکنولوژی، کشت بافت، گیاه پزشکی، اکوفیزیولوژی و به زراعی بود. برنامه گردهمایی در روز دوشنبه مورخ ۸۴/۸/۳۰ رأس ساعت ۱۷/۳۰ با سخنرانی اختتامیه ریاست مؤسسه تحقیقات چغندر قند خاتمه یافت

معرفی بخش به نژادی مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند (۴)

پروژه زمینه های به نژادی و به زراعی بولتینگ در چغندر قند

یادی از یک همکار قدیمی

دکتر محمد خیری (قسمت اول)

محمد خیری در سال ۱۳۱۱ هجری شمسی

در شهرستان رفسنجان متولد شد. پس از دوران آموزش ابتدائی و متوسطه در رفسنجان و کرمان، در سال ۱۳۳۶ موفق به اخذ درجه فوق

لیسانس در رشته دفع آفات نباتی از دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران گردید. وی سپس به استخدام بنگاه اصلاح و تهیه بذر چغندر قند درآمد و تا سال ۱۳۴۹ در سمت‌های کارشناس فنی، کارشناس مرکز تهیه بذرات کرج و رئیس اداره بررسی آفات در این بنگاه خدمت نمود. ایشان به مدت یکسال ۱۹۶۶-۱۹۶۷ میلادی دوره تخصصی آفات چغندر قند را در دانشگاه یوتا آمریکا با درجه فوق لیسانس سپری نمود و طی سال‌های ۱۳۵۷-۱۳۵۰ هجری شمسی به عنوان رئیس آزمایشگاه بررسی آفات و بیماری‌های گیاهی کرج وابسته به مؤسسه تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی خدمات شایانی را از خود به یادگار گذاشته است.

محمد خیری از ابتدای سال ۱۳۵۷ تا اواخر سال ۱۳۵۸ هجری شمسی به عنوان رئیس مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند انجام وظیفه نمود و از سال ۱۳۵۹ لغایت ۱۳۶۴ هجری شمسی به سمت معاون مؤسسه تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی خدمت کرد. در سال ۱۳۶۴ هجری شمسی مدرک دکترا را از دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران اخذ نمود و از همین سال به عنوان رئیس بخش حشرات زیان آور در مؤسسه تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی منصوب شد. خیری از ابتدای سال ۱۳۷۱ تا خردادماه ۱۳۷۲ هجری شمسی مجدداً "عهده دار

ریاست مؤسسه تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی شد.

معرفی همکاران جدید

در دو سال اخیر تعدادی از فارغ التحصیلان دانشگاه‌ها به کادر تحقیقاتی این مؤسسه پیوسته اند. در این شماره تعدادی از این همکاران جدید معرفی می‌شوند.

مهندس مزده کاکوئی نژاد

مزده کاکوئی نژاد در سال ۱۳۵۶ هجری شمسی در شهرستان کرمان متولد شد. تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در استان

تهران سپری نمود. در سال ۱۳۷۸ لیسانس گیاهپزشکی را از دانشگاه شهید باهنر کرمان اخذ نمود. در سال ۱۳۸۲ در مقطع کارشناسی ارشد در رشته بیماری گیاهی از دانشگاه فردوسی مشهد فارغ التحصیل شد. وی در پایان نامه خود به تحقیق در خصوص ارزیابی ژرم پلاسم نخودهای بومی ایران برای مقاومت به *Ascochyta vabiei* طرح مصوب ۲۸۰-۸۱-۱۲-۱۰۷ پرداخت که نتایج این تحقیق منجر به ارائه سه مقاله در هفتمین کنگره ژنتیک ایران شد. نامبرده در حال حاضر در بخش تحقیقات گیاه پزشکی مؤسسه اشتغال دارد.

مهندس مستانه شریفی

مستانه شریفی در سال ۱۳۵۶ هجری شمسی در بوشهر متولد شد. در سال ۱۳۷۸ مدرک کارشناسی خود را در رشته

زراعت و اصلاح نباتات از دانشگاه شیراز کسب نمود. در سال ۱۳۸۲ در رشته اصلاح نباتات در مقطع کارشناسی ارشد از دانشگاه فوق‌الذکر فارغ التحصیل شد. نامبرده به تحقیق در رابطه با معیارهای فیزیولوژیک مقاومت به خشکی در چغندر قند به عنوان پایان نامه پرداخت که

از نتایج حاصله موفق به چاپ یک مقاله در نشریه علمی پژوهشی چغندر قند و ارائه یک مقاله در هشتمین کنگره زراعت و اصلاح نباتات ایران شد. شریفی در بهار ۸۴ به استخدام مؤسسه تحقیقات چغندر قند درآمد و نامبرده هم‌اکنون در بخش تحقیقات چغندر قند مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس (زرقان) اشتغال دارند.

مهندس زهرا عباسی

زهرا عباسی در سال ۱۳۵۴ در شهرستان شهرضا متولد شد. در سال ۱۳۷۷ در رشته زراعت و اصلاح نباتات مدرک کارشناسی خود را

از دانشگاه صنعتی اصفهان دریافت نمود. در سال ۱۳۸۰ با مدرک کارشناسی ارشد در رشته اصلاح نباتات از همین دانشگاه فارغ التحصیل شد. پایان نامه کارشناسی ارشد وی در خصوص ارتباط رنگ و غلظت اسید لینولیک بذر با اجزای عملکرد دانه بذک بود که نتایج این تحقیق منجر به چاپ دو مقاله در مجله علوم کشاورزی و منابع طبیعی و ارائه یک مقاله در هفتمین کنگره زراعت و اصلاح نباتات ایران شد. نامبرده در سال ۱۳۸۴ به استخدام مؤسسه تحقیقات چغندر قند درآمد که هم‌اکنون در بخش تحقیقات چغندر قند مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان اصفهان مشغول به کار می‌باشد.

در پایان سلامت و توفیق روزافزون این عزیزان را از خداوند متعال آرزو مندیم و امیدواریم که در عرصه فعالیت‌های تحقیقاتی محوله موفق و سرفراز باشند.

گزارش علمی

تأثیر قطع آبیاری قبل از برداشت و مصرف دیرهنگام ازت بر عملکرد کمی، کیفی و پوسیدگی ریشه چغندر قند در منطقه دزفول حمید شریفی، مصطفی حسین پور، عبدالامیر راهنما*

با خبر شدیم آقای مسعود توانگررنجبر مسئول اموراداری مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندرقدن موفق به

کسب عنوان سرپرست نمونه سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی در هشتمین جشنواره شهید رجایی معرفی شدند. ضمن ابراز خوشحالی از این خبر، آرزوی موفقیت ایشان را در مراحل دیگر زندگی از خداوند منان خواستاریم.

قابل توجه همکاران:

لطفا اخبار مربوط به چغندرقدن را جهت درج در خبرنامه به آدرس پست الکترونیکی ذیل ارسال نمایید.

Khabarnameh@sbsi.ir

خبرنامه چغندرقدن در وب سایت مؤسسه به آدرس ذیل در دسترس می باشد:

www.sbsi.ir

خبرنامه چغندرقدن

(نشریه داخلی علمی - خبری)

شماره ۷- سال دوم - ۴ صفحه

بهمن ماه ۱۳۸۴

مدیر مسئول: محمود مصباح

سرمدبیر: رحیم محمدیان

اعضاء هیئت تحریری: ه:

محمد رضا اوراضی زاده

علی رضا شادمان

سعید صادق زاده حمایتی

رحیم محمدیان

مدیر داخلی: فاطمه بابا

صفحه آرایی و کامپیوتر: سید مرتضی عرب زاده

نشانی: کرج - جاده محمدآباد - نرسیده به

ترمینال شهید کلانتری - مؤسسه تحقیقات

اصلاح و تهیه بذر چغندرقدن

صندوق پستی: ۴۱۱۴ - ۳۱۵۸۵

چغندرقدن در استان کرمان در حال اجرا می باشد. بر اساس گزارش بخش تحقیقات چغندرقدن کرمان در سال جاری تعداد شش نفر از مهندسين کشاورزی جهت نظارت بر زراعت چغندرقدن به کار گرفته شده اند. این افراد توسط اعضاء هیئت علمی بخش تحقیقات کرمان آموزشهای لازم را طی سال جاری دریافت نمودند. این بخش همچنین طی شش ماه اول سال جاری دو برنامه روز مزرعه، باهماهنگی سازمان جهاد کشاورزی استان جهت آشنایی کشاورزان با سیستم آبیاری تیپ اجرا نموده است.

➤ آقای مهندس فرشید مطلوبی اقدام به عنوان رئیس اداره اصلاح و تهیه بذر چغندرقدن اردبیل انتخاب شد. به دنبال بازنشستگی آقای مهندس داود بلوریان طی حکمی از طرف ریاست مؤسسه، آقای فرشید مطلوبی اقدام به سمت ریاست اداره مذکور تعیین و منصوب گردید. خبرنامه چغندرقدن توفیق ایشان را از درگاه ایزد متعال خواستار است.

فراخوان مقاله

بیست و هشتمین دوره سمینارهای سالانه کارخانه‌های قند و شکر ایران در روزهای سه شنبه ۲۶ لغایت ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۸۵ در مشهد، محل تالار گردهمایی شکر مرکز بررسی و تحقیق و آموزش صنایع قند ایران برگزار خواهد شد. مدیریت مرکز طی اطلاعیه‌ای از کلیه مدیران، محققان و کارشناسان علاقه مند جهت ارائه مقاله در این سمینار دعوت نموده است. مهلت ارسال مقاله حداکثر تا تاریخ ۱۳۸۴/۱۲/۲۹ و مهلت ثبت نام جهت شرکت در سمینار و نمایشگاه حداکثر تا تاریخ ۱۳۸۵/۰۱/۲۵ تعیین شده است. جهت اطلاعات بیشتر می توان با مرکز بررسی و تحقیق و آموزش صنایع قند ایران و یا مراجعه به خبرنامه‌های آن مرکز اقدام کرد.

به منظور بررسی اثر تیمار قطع آبیاری قبل از برداشت (تنش آب) و مصرف دیر هنگام کود نیتروژنه بر روی صفات کمی و کیفی و بیماری پوسیدگی ریشه چغندرقدن، آزمایشی در قالب طرح کرت‌های یکبار خرد شده با چهار تکرار، طی سال‌های ۱۳۷۲ و ۱۳۷۳ در مرکز تحقیقات کشاورزی صفی آباد دزفول اجرا گردید. آزمایش شامل هفت تیمار آبیاری قبل از برداشت (از یک هفته تا هفت هفته) در کرت‌های اصلی و سه سطح نیتروژن (شاهد منطقه، کاربرد ۱۸۰ کیلوگرم نیتروژن اضافی در ۳۰ بهمن و همین مقدار ازت اضافی در ۳۰ اسفند) در کرت‌های فرعی بودند. تیمارهای مختلف قطع آبیاری و مصرف دیرکود نیتروژنه، اثر معنی داری بر روی افزایش عملکرد ریشه داشتند. تیمارهای قطع آبیاری یک، سه و دو هفته قبل از برداشت با عملکرد ریشه به ترتیب ۸۷/۴، ۸۴/۸ و ۸۲/۷ تن در هکتار برترین تیمارها بوده و با هم در یک سطح آماری قرار گرفتند. تیمارهای قطع آبیاری یک، سه و دو هفته قبل از برداشت از نظر عملکرد قند در یک سطح آماری قرار داشته و با بقیه تیمارها تفاوت معنی داری نشان دادند و بنابراین تیمار قطع آبیاری به مدت سه هفته قبل از برداشت توصیه شد. از لحاظ عملکرد قند قابل استحصال بین تیمارهای مصرف دیر هنگام نیتروژن اضافی، نه تنها اختلافی مشاهده نشد بلکه تیمار شاهد منطقه با عملکرد شکر قابل استحصال معادل ۱۰/۵ تن در هکتار تا حدودی بهتر از سایر تیمارها بود. بنابراین مصرف دیر هنگام نیتروژن اضافی در زراعت چغندرقدن در منطقه دزفول (کشت پاییزه) توصیه نمی گردد. همچنین تیمارهای آزمایش تأثیر معنی داری بر میزان پوسیدگی ریشه نداشتند.

منبع: مجله علمی - ترویجی چغندرقدن جلد ۱۷

شماره ۲ سال ۱۳۸۰

اخبار شهرستان ها

➤ طرح مهندسين ناظر جهت زراعت